

BANKENSECTOR KREDIETVERLENING

Buitenlandse banken gaan alleen voor kers op de taart

Louter grote bedrijven profiteren van concurrentie door banken uit buitenland

Ivo Böklerink en Pieter Lalkens
Amsterdam

Met de terugtrekking van Deutsche Bank uit de kredietverlening aan het Nederlandse midden- en kleinbedrijf, zit de bancaire markt voor bedrijven met een omzet van € 20 mln tot € 200 mln zo goed als op slot. Zij kunnen eigenlijk alleen nog terecht bij de drie Nederlandse grootbanken. Voor buitenlandse banken zijn alleen grotere bedrijven interessant, een conclusie die ook Deutsche Bank met zijn sanering van het klantenbestand inmiddels onderschrijft.

Daarmee verscherpen de tegenstellingen tussen kleinere en grote bedrijven. Ondanks dat de thuismarkt voor international opererende banken na het uitbreken van de financiële crisis prioriteit is geworden, hebben volgens Hugo van Wijk van adviesbureau Vallstein sindsdien alleen het Britse RBS en Lloyds hun activiteiten op de Nederlandse markt van grote bedrijven behoorlijk afgebouwd. 'Ze zijn selectiever geworden', zegt Van Wijk.

Beide banken zijn voor het grootste deel in handen van de Britse overheid. In Groot-Brittannië is er grote druk van de samenleving en de politiek op de banken om het eigen bedrijfsleven van voldoende krediet te voorzien.

Hoewel Commerzbank twee jaar geleden aankondigde in Nederland een groter deel van de markt te willen hebben, zijn de kredietverlenende mogelijkheden van deze Duitse bank in het buitenland beperkt door de financiële gezondheid van het moederconcern. Commerzbank heeft nu nog steeds steun van de Duitse overheid. Bovendien richt de op een na grootste bank van Duitsland zich het liefst op Nederlandse bedrijven die een Duitse link hebben.

Banken als Citigroup, BNP Paribas en Deutsche Bank blijven in Nederland echter onverminderd azen op het topsegment van het bedrijfsleven. Deze buitenlandse banken willen een 'share of wallet' van bedrijven, constateert Van Wijk. 'Dat betekent niet alleen als onderdeel van een syndicaat krediet verlenen, maar ook lucratieve diensten als betalingsverkeer of treasury. Dan moet

Keuze Banken

€ 20 mln

Ondernemingen met een omzet tot € 20 mln hebben met drie Nederlandse banken voldoende keuze.

€ 200 mln

Bedrijven met een omzet tussen € 20 mln en € 200 mln hebben te weinig keuze.

€ 200 mln

Bedrijven met een omzet boven € 200 mln kunnen wel terecht bij buitenlandse banken.

een bedrijf groot zijn en bij voorkeur internationaal actief. Dat begint voor deze banken bij bedrijven met een omzet van af € 200 mln.'

Banken vechten steeds harder met elkaar om een relatie op te kunnen bouwen met dergelijke bedrijven. Kredietverlening is vooral een middel om een ander doel te bereiken: de uitvoering van het lucratieve internationaal betalingsverkeer. 'Het is voor de banken het haakje', zegt Van Wijk.

Betalingsverkeerdiensten zorgen namelijk voor een stabiele stroom inkomsten en belasten de balans van een bank niet. Bovendien wordt de bank onderdeel van de operationele bedrijfsprocessen en krijgt een innige band met een onderneming. 'Zo iets zeg je als bedrijf niet zomaar na korte tijd weer op. Verandering van bank is dan heel ingrijpend', zegt Van Wijk.

In het betalingsverkeer is de kwaliteit van de dienstverlening belangrijk. Vaak vormt die immers de kern van het bedrijf.

Die markt voor cashmanagement, waar betalingsverkeer een belangrijk onderdeel van is, begint in Nederland inmiddels overvol te raken. Volgens Van

Wijk is RBS zijn voorsprong die het op dat vlak kreeg via de overname van delen van ABN Amro, in de afgelopen jaren helemaal kwijtgeraakt. 'Ze hebben de betalingsorganisatie in flink wat landen afgebouwd. Ik zie hen niet meer als concurrent van de groten.'

In plaats daarvan hebben giganten als Citigroup, Deutsche Bank en HSBC zich ontpopt tot de dominante spelers als het gaat om betalingsverkeer. Na die kopgroep komen regionale banken die vooral sterk zijn in een bepaalde regio, zoals Barclays in Afrika en Standard

Doelgroep
Banken als Citigroup, BNP Paribas en Deutsche Bank azen op het topsegment

Uitdager
Rol van Fortis wordt node gemist op de Nederlandse markt

Chartered in onder meer Azië en Afrika, aldus Van Wijk.

Van de Nederlandse banken kan alleen ING zich met internationaal betalingsverkeer als nichespeler handhaven. De bank is ook eigenaar van Bank Mendes Gans, dat tevens internationale betalingsdiensten kan leveren door relaties met lokale banken.

Voor kleinere Nederlandse bedrijven, die met een omzet tot € 200 mln, resteert ondertussen maar één smaak: een of meer van de drie Nederlandse grootbanken. Voor bedrijven met een omzet tot € 20 mln is die beperkte keuze uit drie voldoende. 'Maar voor bedrijven tussen € 20 mln en € 200 mln zou meer keuze moeten zijn', zegt Van Wijk. Daar ontbreekt het nu volledig aan, zeker na het verdwijnen van Fortis als aparte partij.

De poging van Brussel om Deutsche Bank die plek in te laten nemen van Fortis is definitief mislukt. Bij de verkoop van ABN Amro aan Fortis eiste de Europese Centrale Bank de rente historisch laag houdt. 'Als deze rente omhoog gaat, kunnen banken hun tarieven niet met eenzelfde opslag verhogen om hun marge op peil te houden.'

Vier jaar later heeft de bank al 14.000

van zijn van ABN Amro overgenomen 23.000 mkb-klanten geloosd. Op de langere termijn wordt de relatie met nog eens 4000 bedrijven afgewikkeld. De Duitsers hopen zich de komende jaren te herpakken in Nederland door zich exclusief op grotere ondernemingen te richten, waaronder familiebedrijven.

'Voor kleinere bedrijven was Fortis enorm belangrijk', meent Van Wijk. 'Zo konden ze de vier aanbieders nog een beetje tegen elkaar uitspelen.' Hij noemt het verdwijnen van Fortis als uitdager op de Nederlandse markt 'een groot verlies'. In zijn ogen kan die positie niet worden opgevuld door kleinere banken zoals NIBC. 'De groten knijpen de markt af.'

Een situatie die niet eeuwig kan voortduren, denkt Van Wijk. Momenteel verdienen banken een relatief hoge rentemarge, omdat de Europese Centrale Bank de rente historisch laag houdt. 'Als deze rente omhoog gaat, kunnen banken hun tarieven niet met eenzelfde opslag verhogen om hun marge op peil te houden.'

Deutsche Bank heeft zich ontpopt tot een dominante speler bij het betalingsverkeer.

FOTO: REUTERS

FOTO: THINKSTOCK